

Bolygató 23. (2000. október)

Dani Erika

A nyelv, amely előtt meghajolunk

Bizonyára sokan vélik úgy, hogy ma latint tanulni luxus. Halott nyelv, melyet felesleges elsajátítani. De vajon tényleg így van ez?

Nem könnyű eldönteni, igazuk van-e az ilyen módon érvelőknek, de talán jelez valamit maga a tény is – már több nemzedék támadja hiába a holtában védekezésre képtelen nyelvet. Kecskeméten négy középiskolában folyik latinoktatás: az Angolkisasszonyok Ward Mária Leánygimnáziumában, a Bolyaiban, a Katonában és a Piaristáknál.

Ami **sine ira et studio** (harag és részrehajlás nélkül) megállapítható: nem felesleges a latin tanulása olyan diákoknak, akik későbbi munkájukban hasznosíthatják e tudást. A jogi és orvosi pályán, a leendő történészeknek, nyelvészeknek, régészeknek vagy irodalomtudománnyal foglalkozóknak biztosan a segítségükre lesz. A jelenlegi felvételi rendszerben néhány intézmény, pl. az ELTE Bölcsészettudományi Kara, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara többletpontot ad a latin érettségiért. Továbbá nyelvvizsgázni is lehet latinból.

Halottnak csak akkor látszik ez a nyelv, ha mögötte a népet keressük, amely ma beszél. S ha élők nem is mondható, hangja mégis az európai nemzetek nyelvében cseng vissza, jelen van a kultúrákban, a tudományokban. Felismerhetjük benne az európai civilizáció egyik alappilléret, s kulcsként is szolgál e nyelv az antik görög-római világhoz.

Ez az a nyelv, amely „**a Corpus iuris, és a privilégiumok nyelve, a holtak és az örökké élők nyelve: a világnyelv, mely előtt minden nemzet meghajol, s a senki nyelve, mely senkit meg nem aláz.**” (Jókai Mór)

(Megjelent a Kecskeméti Lapok Krétakör rovatában, 1998. november 5-én. A szerző történelem-latin szakos tanár, 1990-től tanít a Bolyaiban.)

Megkérdeztük Dani Erikát

Névjegy: Dani Erika. Kecskeméten született 1967-ben. Kiskunhalason a Szilády Áron Gimnáziumban érettségizett. A József Attila Tudományegyetem történelem-latin szakán szerzett tanári diplomát. 1990 óta tanít a Bolyai-gimnáziumban.

– Tisztelt Tanárnő! Újságunk folytatja a Névjegy-rovatot. Diáktársaimat megkérdezve, sokan Önt kérték interjúalannak.

– Köszönöm az érdeklődéseket. De ez az érdeklődés kölcsönös. Rendszeres olvasója vagyok színvonalas és érdekes lapoknak.

– Milyen gyerek volt?

– Nem voltam különösebben érdekes, feltűnést keltő gyerek, inkább visszahúzódo és csendes, sőt: félénk. E tulajdonságokat annál is nehezebb volt legyőzőm, mivel minden iskolai és egyéb rendezvényen szerepelnem kellett, s ezek újabb szorongásokat keltettek bennem. Ugyankor meg vágytam is a szereplésre, és jólesett a megbízás, a siker. Úgy emlékszem, ez az alapvető érzés végigkísérte általános iskolai életemet. Botrányaim nem voltak, sikereim az iskolás léttel voltak összefüggésben... Szavaltam is, versenyeket is nyertem. Ezek akkor nekem nagyon fontosak voltak, önbizalmat adtak. Ám csak a gyerekkor élményei, melyeket nem kell túlértékelni.

– És következtek a gimnáziumi évek...

– A gimnázium első félévében minden reggel összeszorult gyomorral mentem iskolába. Nem az órától féltem. Nehezen alkalmazkodtam... Ez most is így van... Ezek az évek fontosak voltak az életemben.

– **Tanáraival hogy jött ki? Volt kedvenc tárgya? Mi ragadta meg benne?**

– A tanáraimmal jó, de távoli kapcsolatom volt. Nem volt bajuk velem. Visszahúzódó voltam, nem vettem észre, pedig vágytam rá. Harmadikban új magyartanárom mégis kiválasztott engem. Tudtam, hogy a kedvence vagyok, bár soha nem mondta. Ám ez mégis sokat jelentett. Az irodalom volt a kedvenc tárgyam mindig is, meg a rajz. Magyartanáromtól, no meg a tárgytól tanultam meg önállóan gondolkodni, véleményt alkotni, értékelni a világ dolgait. Ezt aztán már tantárgyakra is „át tudtam vinni”.

– **Emlékszik még érettségijére, a tételekre?**

– Az érettségim rendben lezajlott. Sztoikus nyugalommal viseltem a megpróbáltatásokat. Igazából csak a matematikától tartottam, kicsit nehézfejű voltam hozzá, végül hármásra sikerült. Azokat a feladatokat ma nem tudnám megoldani. Irodalom írásbelim Déry Tibor Szerelem c. novellájának elemzése volt. A novellából készült Makk Károly-filmet is nagyon szerettem. A szóbelin Arany balladáit húztam. Történelemből a népi demokráciák kialakulása volt a tétel. Nem örültem neki. Nem volt érdekes. Akkor még nem tudtam, mennyi politikummal, ideológiával átitott téma volt ez.

– **Ön szerint mire tanít a jó iskola?**

– A jó iskolától manapság azt várják, hogy alaposan felkészítsen különböző egyetemekre, főiskolákra. Fontos. De mégis kevés. Az iskolának az emberséget, a kulturáltságot, a tudás és a másik ember tiszteletét kell minden eszközzel átadnia a diákoknak. Az iskola adhat olyan tartást, tudást, mely aztán segít élni, elviselni az élet nehézségeit.

– **Van-e valamilyen speciális módszere?**

– Nincs.

– **Életemben milyen szerepet játszanak a művészetek?**

– Mindennapjaimat képesek felemelni. A nagy és örök alkotások vigasztalást adnak. Örömet okoz, ha új szépségeket fedezek fel.

– **Van művészi alkotása?**

– Az élvezetnél magasabb fokozat a teremtés. Nekem sajnos nincs műalkotásom.

– **Vannak-e kedvencei?**

– Sok kedvencem van. Pl. G. Marquez Száz év magánya vagy Bulgakov A Mester és Margarita, Temesi Ferenc Por c. regénye, Ottlik Géza írásai. De szeretem Mozart Requiemjét, a festők közül El Grecót, Velázquez, Goyát. A filmek közül pedig Federico Fellini Országúton, Ingmar Bergman A hetedik pecsét, Scorsese Taxisofőr, Zolnay Pál Fotográfia c. filmje a kedvencem. Ezeket ajánlom is nektek!

– **Most mit olvas?**

– Milan Kundera: Halhatatlanság.

– **Emlékszik rá, hogy mi volt az az olvasmány, amely nagy hatással volt önre?**

– Tolsztoj Ivan Iljics halála. Megrendített. Ez a mű szembesített először a halállal, az emberi létezéssel.

– **Volt-e olyan eset életében, amit megbánt vagy esetleg kimaradt... ?**

– Semmi olyan, ami pótolhatatlan, nem maradt ki az életemből.

– **Mi jut eszébe, ha azt mondom, hogy hivatás?**

– Az elhivatottság jut eszembe. Olyan foglalkozások, amelyek az emberi életet segíteni próbálják, szebbé tenni, túl a pénz határain.

– **Becsület?**

– Szerintem nincs olyan ember, aki ne tartaná fontosnak. A magánszférában lehet, hogy meg is tudja valósítani, másrészt viszont (de) a törvény(eke)t gátlás nélkül szegi meg. Ráadásul a magyar társadalom – ma – a kis csalást nem is tartja bűnnek.

– **Siker?**

– Ma a nagy vagyon, a hatalom, a látványos karrier a siker. De tényleg? Ehhez is kell tehetség (vagy család), mégis az embereknek csak kisebb hányada jut el idáig. Mindenkinek meg kell találnia a maga speciális sikereit, ami valószínűleg nem azonos a fentiekkel... Az is elég, ha az ember alkotó, jobbító életet élt. Én ezt próbálom.

– **Köszönöm a beszélgetést.**

Gáspár Katalin

(Az interjú a 6. (1995. decemberi) számban volt olvasható a 6. oldalon. Az interjú „változata” A kis siker is boldogító lehet címmel megjelent a Kecskeméti Lapok Krétakör rovatában is 1997. augusztus 28-án.)

„Jól érzem magam!”

Nem gondolná az idegen, hogy a folyosón vele szembejövő csinos szőke lány többszörös kosárlabda-diákolimpikon, a Bolyai Alapítvány díjazottja. 1996-ban az év legjobb ifjúsági játékos, 1997-ben pedig elnyerte Kecskemét legjobb utánpótlás játékosának járó kupát. Ő Darida Csilla, aki a pályán energikus, szívvel-lélekkel teli irányító játékos. Érzékeny. Nagyon tud örülni a sikernek, de tud sírni is a dühtől, ha valami nem jön be neki vagy csapatának, mint azt láttuk is a Bolyai Kupa döntő mérkőzése után. Szerény, tisztelettudó. Jeles tanuló. Eredményei beszélnek róla, s nem fordítva. „Klasszikus kosaras kamaszlány”.

Szarvasról került Kecskemétre, először a Vendéglátó-ipari Szakközépiskola idegenforgalmi szakára, majd az első osztály végén a Bolyaiba, „mert a csapat nagy része itt tanult.” Csilla folytatja a család hagyományait. Az édesapa-edző kezei alatt kezdte pályafutását. Nővére a Testnevelési Egyetemen első éves. A Petőfi Nyomda KKC irányító játékos. Jelenleg a 7. helyen áll a csapat (február közepén). Céljuk a bent maradás, a minél jobb hely elérése. Edzője Tóth Viktor.

„A sulis szimpatikus, jó a légkör. Jól érzem magam – summázza. – Kedvesek, megértők az osztálytársaim... Ám van egy-két diáktársam, de tanár is akad, aki – úgy általában – nem értékeli a sportsikereket. Előítélettel vannak sportoló tanítványaikkal szemben.” Csilla viszont 4.7-es eredményt ért el most is a IV. B-ben. Ha marad egy kis szabadideje, olvas (V. Hugót és Radnótit), zenét hallgat (Mozartot és Vivaldit). Hívó evangélikus. Kedvenc étele a sajttal és sonkával töltött pulykamelle, itala az alma- és őszibarack-lé, állata pedig Lili, a német vizsla. Rajong Jodie Fosterért. A kosárlabda-csillagok közül szívesen beszél Magic Johnsonról és a sajnálatos autóbalesetben elhunyt nagyszerű játékosról, Dražsan Petrovicről.

„Szerelem?... Van... Kosaras srác. Ő is tovább tanul, mint én. Kedves, figyelmes, jó a humora.”

Csilla az idén érettségizik. A Bolyai hírnév öregbítője. Sok sikert!

Kovács István

(1997-ben végzett a „B” osztályban. Az itt olvasható cikk a 10. (1997. áprilisi) számban a 9. oldalon volt olvasható.)

Klasszikus kosaras kamaszlány

Darida Csilla – aki meghatározó tagja a kecskeméti Univer – Petőfi Nyomda KKC csapatának, emellett huszonötösztörös ifjúsági válogatott – lett az ország legjobb ifjúsági játékos a idei bajnoki évben. A harmadikos gimnazista lány családi hagyományokat

folymatott, mivel szülei is kosárlabdázók voltak. A Szarvason edzősködő édesapa szárnyai alatt kezdte pályafutását.

– **A tavalyi bajnokságban dobtak be a „mély vízbe”, akkor kerültél a felnőttek közé. Meddig tartott a megilletődöttség?**

– Először nagyon meg voltam ijedve, hiszen sokkal fiatalabb voltam a többieknel. El kellett telnie egy kis időnek, hogy elhiggyem: az idősebb profik ellen is felvehetem a harcot. Az idén a nyolc közé kerülve, sokat lehetett tanulni az ország legjobbaitól. Nagyon élveztem ezeket a mérkőzéseket, annak ellenére, hogy előfordult: zakót kaptunk. Egyik meccset sem adtuk fel, küzdöttünk a nagynevű ellenfelek ellen is.

– **Azt hallottam, te érzékeny alkat vagy.**

– Az igaz, hogy nagyon a szívemre veszem a mérkőzéseket. Többször előfordult már, hogy sírtam a találkozók után. Vagy azért, mert nyertünk, vagy azért, mert kikaptunk. Így jön ki rajtam a feszültség. Nagyon megható érzés az is, ha a válogatottban játszhatok. Egyébként is szurkolok minden sportágban a magyar válogatottakért. Talán az is a lelki alkatomat jellemzi, hogy én rendszeresen imádkozom, a mérkőzések előtt is. Evangélikus vallású vagyok. Hiszem azt, hogy életünket felülről is figyeli, irányítja a Jóisten.

– **Hogyan élsz, mint kamaszlány? Hogyan öltözködsz, vannak-e hóbortjaid, példaképeid, mi a kedvenc ételed, italod, milyen típusú fiú tud levenni a lábadról?**

– Szeretem az állatokat. Otthon is van egy Lili nevű kutyám, s óriási boldogság, ha lovagolhatok. Farmer-póló viseletben járok a legszívesebben, bár néha jó a sportos stílust nőies ruhákkal felváltani. Soha nem festem magam: ezt a mindennapos edzések sem engedik meg. Kedvenc italom az alma-lé, ételem a sonkával töltött pulykamelle. Kedvenc színészem Jodie Foster. Milyen fiú tetszik neked? Olyan, mint a jelenlegi barátom. Ő is sportoló, s gyakran kijár az én meccseimre is. Sokat beszélgetünk, s ez nagyon fontos nekem. Kedves, figyelmes, jó a humora, rengeteget hülyéskedünk.

– **Visszatérve a sportra, mi a nyári program?**

– Most edzőtáborozni megyek az ifi válogatottal. Franciaországba, majd Eb-döntő júliusban, Zsolnán. Aztán kezdődnek a felnőtt csapattal az edzések. Remélem, azért otthon is tudok lenni, s a Balatonra is eljutok egy kis nyaralásra.

(Az interjú (szerző: Szappanos Benedek) a Kecskeméti Lapok 1996. május 23-i számában jelent meg. Megtalálható a Tíz év könyvében is.)

Deák Istvánné

Emlék Pilinszkyről

Tüskés Tibornak 1986-ban jelent meg monográfiája Pilinszky Jánosról az Arcok és vallomások sorozatban. A könyv 175. oldalán van egy kép „A KZ-oratórium kecskeméti előadásának szereplőivel” aláírással, a szövegben pedig ez a mondat szerepel: „A KZ-oratórium ősbemutatójára 1963 tavaszán a kecskeméti Katona József Gimnáziumban került sor, Székér Endre rendezésében, s arra a költő is Kecskemétre utazott.”

Ehhez az eseményhez személyes élményem fűződik. 1963-ban én is abba az osztályba jártam, amelynek tanulói ezt a Pilinszky-művet (Sötét mennyország, 1962., Új Írás) a március 15-ei kulturális seregszemlén előadták. A képen látható lányok tehát osztálytársaim voltak, név szerint is: Székely Éva, Rózsa Zsuzsa és Szabó Sára.

Szekér Endre volt a magyartanárunk, aki a mai (az akkori) magyar irodalom kiváló ismerője és lelkes ismertetője volt. Sokunkkal ő szeretettette meg az irodalmat, olyan élményeket adott (pl. önképzőkör, pesti színházlátogatások, találkozások írókkal, költőkkel), amelyek maradandó emlékként élnek bennünk.

A Sötét mennyországnak három szereplője van. A szerzői utasításban van ugyan szó a kórusról („A kórus félkör alakban a színpad két oldalán foglal helyet, középtűt keskeny utat

hagyva”), de szövege nincsen. A mi előadásunkban a szereplők többször ismétlődő mondataiból lett a kórus szövege:

A holdsütésben írkokok.

Templomok és temetőkertek.

Diófák, porkolábparasztok.

Félálomakták, tú és céna.

Halálos csend.

Gótbetűk.

Németország.

Nem tudom, annak idején, tudtuk-e, mit jelent a „porkolábparasztok”, a „félálomakták” kifejezés vagy a másutt előforduló „jégüres villanykörték”, „kimerült törmelékek”, „boldogságig lelassult pusztulás”, „a rabruha kifoszló cérnaszála” szó szerkezet, mindenesetre benne élünk Pilinszky világában, értettük ezt a sajátos kifejezésmódot.

Az oratóriumból – mely nemcsak a koncentrációs táborokban értelmetlenül elpusztult embereknek állít emléket, hanem beszél magányról, boldogságról, szerelemről, szeretetvágyról – két részletet szeretek különösen. Az egyik: „*R. M., fiatal lány példázata a magányos, tisztaszívű farkasról, akit természetesen (!) agyonvernek, amikor az eltelve szeretettel bemeleg a házukba. A másik: a Kisfiú vissza-visszatérő gondolatai a kockákról:*

Hét kocka van. Az elsőt nem tudom.

A második: utak és messzeségek!

A harmadikban katonák.

A negyedik kockában mi vagyunk.

Az ötödikben: éhség és kenyér!

A hatodik kockában csönd van.

A hetedik kockát nem ismerem.

Szívszorítóan szomorúak ezek az egyszerű szavak. Ennyi volt számára a világ: utak, katonák, éhség. Az életet nem ismeri. És már nem is fogja soha megismerni.

A sikeres előadás után sokáig beszélgettünk az íróval. Már nem tudom, miről volt szó, de a kép előttem van: a határozott vonású arc, a finoman ideges mozdulatok, az elmaradhatatlan cigaretta, a rekedtes, fojtó hang.

Úgy érzem, Pilinszkyhez nekem is van közöm, ezért elevenítettem fel ezt a diákkori emléket.

(A szerző gimnáziumunk magyartanára. 1993-tól tanít a Bolyaiban. Itt közölt írása Pilinszky születésének 75. évfordulójára készült – felkérésünkre –, s a 9. (1996. decemberi) számban, a 19. oldalon volt olvasható.)

Ditzendy Alojzia

Leáldozás

Ősz szele leng a fák közén
ősz szele leng...A levél lehullt,
seper a szél a világ egén.

Ősz szele leng a fák közén,
ősz szele leng...
A hó lehullt,
a siratónép elvonul.

Lelkek lengenek boldogan,
ketryeből madarak szállanak.
Lebegnek az Örök felé,
pihennek a Föld ölén.

(1992-ben érettségizett a „B” osztályban. Tanítónő. Itt közölt verse a 3. (1994. decemberi) számban, a 14. oldalon jelent meg.)

Dobos Sándor

Az első három év

Bolyai János Gimnázium, 1995. szeptember 1. I. B osztály. Angol speciális tagozat. Évnyitó. Számunkra egy teljesen idegen, kopaszodó, szemüveges férfi, egy teljesen idegen helyen, sok teljesen idegen ember között áll előttünk. Mi próbálunk normális sorokat alkotni kettesével az aula közepén. Az igazgató köszönt bennünket, bemutatja az osztályfőnököket, köztük *dr. Kovács Istvánt*, és megkéri őket, vezessék fel a tanulókat az osztálytermekbe. Közben meglepődve tapasztalom, és kicsit letörve is, hogy körülöttem többen úgy beszélnek egymással, mintha már nyolc éve ismernék egymást.

Nos, később kiderül, ez a feltevés igaz. A lajoszizsei „osztagról” van szó, de mások is, így *Adrienn és Barbara* is csevegnek egy kicsit, míg felérünk a terembe. Megpróbálok minél messzebbre ülni, sikerül is az legutolsó padban helyet találni. Aztán egy nálam alacsonyabb fekete hajú fiú közelít felém. Talán le akar ülni mellém. – *Ne haragudj, leülhetnék ide?* – kérdezi. – *Persze, nyugodtan.* – Be is mutatkozott, ha jól emlékszem. Peti volt ő. Aztán elhelyezkedett mindenki, és a tanár úr elkezdte a mondandóját. Amikor nyolcadikban magyartanárommal beszélgettünk a továbbtanulásról és a Bolyairól, viccesen azt mondta: – *Majd a dr. Kovács tanár úr jól megizzaszt!* – Egy szigorú tanárról beszélt. Így, négy év után már azt mondom, nem kellett volna félnem az elején. Egész nap osztályfőnöki óra volt, és a tanár úr egy dolgot biztosan ígért a négy évre: *ő korrekt lesz mindig, mindenkivel, mindenhol.*

Megkaptuk a könyveket, *Ádám* ült előttem és vele volt az „első párbeszédem”, hogy egy szatyrot kért tőlem a könyveinek. Azóta is emlegetjük a jelenetet, és a vissza nem került szatyrot. Nemigen volt ismerős arc, csak néhány emberkére emlékeztem a felvételizésről, meg a beiratkozásról. Pl. *Arnoldra* (előttem ült angol felvételin, és ő is *Dobos*), *Edinára* (kekszet osztogatott beiratkozásakor), *Barbarára* (jellegzetes kék ruha volt rajta). Szünetekben a folyosón sétálgattam *Petivel*, aznap csak vele és *Végh Ágival* beszélgettem, bár nem sokat. *Ágival* általános iskolában osztálytársak voltunk.

Őszintén szólva, az első napot kivéve az osztályból nagyon nem sokra emlékszem. De nézzük, hogyan vélekednek mások az első napokról: – „*Első év, első egy-két hónap... Nagyon nehéz volt a beilleszkedés, pláne, hogy a koleszt is meg kellett szoknom.*” (*Niki a legrosszabb emlékről*); – „*Először megijedtem dr. Kovácstól, túl szigorúnak tartottam. Aztán rájöttem, hogy nem az. Majd megint rájöttem, hogy mégis az, amikor megkezdődtek az első feleltetések, és senkinek nem adott ötöst.*” (*Kiss Józsi*); – *Nem ismertem senkit, csak Arnoldékat, beléjük kapaszkodtam, a többiek keménynek tündek, és féltem, hogy meg ne bukjak.*” (*Bárnai Árpí*)

Teltek, múltak a napok, elérkezett a *Gólyabál* ideje novemberben, addigra *Stecenkó Mariann és Ági* elhagyta az osztályt, *Anna* pedig megérkezett hozzánk a Kodály Iskolából. „Mekkora veszteség” is ért volna bennünket, ha nem jön hozzánk, igaz, Arnold? A műsor nagyon jól sikerült, legalábbis a vélemények ezt támasztják alá.

Rendületlen tanulás következett ezután, amit a *májusi kirándulás* szakított meg egy rövid időre. Számomra ez volt a legjobb kirándulás, nem hasonlítható a másodikoshoz vagy a harmadikoshoz. Egy kicsit összeszokott az osztály. Itt pingpongoztuk és fociztuk a legjobbakat. Sokunk bánatára azonban csak két nap erejéig tudtunk kikapcsolni a ránk mindig jellemző tanulásból. *Az első év végén a miénk volt a legjobb átlag a suliban (4.33).*

1996-ban már *törzsvendégnek* számítottunk a Bolyaiban, hiszen *másodikosok* lettünk. No persze, az izgulásból most sem volt hiány, hisz új tanárokkal kellett megismerkednünk. A sokak által „gyengébbnek” minősített csoportnál *Jeneiné Gabi néni* *Gazdag Ildikó* váltotta. Az első két-három óra után meglepődve tapasztaltuk, hogy ez a „házasság” sem lesz örök, hisz egy jobb állásajánlat miatt a sokakat szóban felvételiztető tanárnő is elköszönt tőlünk. Utólag már egyáltalán nem bánjuk, hogy így történt. A Bolyai történetének egyik legszimpatikusabb, leglazább (ez sokszor hátrányként mutatkozott), leghumorosabb tanárát kellett megismernünk *Kéri Szabolcsban. A horoszkópíró bunyósról van szó.* Kellemes, sokszor fájdalmas (rekeszizom) órái örökre emlékezetesek maradnak számunkra. Halkan jegyzem meg, tanulni nem sokat tanultunk. Igazgató úr – úgymond – leadott minket földrajzból *Csupák Adrién* tanárnőnek. Lehet, hogy elfogult vagyok, de ez a váltás előnyünkre vált, hisz sokkal többet tanultunk, mint első osztályban, és sokszor a földrajzzal merőben ellentétes témákról is beszélgettünk az órákon. Tudom, sokan ellenszenvvel viseltetnek a földrajz iránt, de véleményem szerint sok új ismerettel lettünk gazdagabbak a második osztály végén elköszönt tantárgy óráin. Az osztály leginkább a kémia tanár-cserének örült. A kémia, mint a legnépszerűtlenebb tantárgyak egyike, osztályunkban sem volt igazán kedvelt időtöltés. *Svihrán (Márkusné) tanárnő* viszont – tantárgyával ellentétben – nem volt népszerűtlen. Legfontosabb és legnagyobb erénye a gondoskodás volt. Ő azon kevés tanárok egyike volt, aki törődött is velünk, mindenkiről tudta, hogy milyen irányba akar mozogni, tovább tanulni. Utólag most már úgy érzem, hogy az új tanárok az osztálytársaim körében nem keltettek különösebb ellenérzést, és ez így volt trendjén.

A sok-sok tanulás ebben az évben sem maradt el, és a már megismert Balatonlelle (kirándulásaink kedvelt helye) sem.

„*Az első ártalmatlan volt, a második keményebb volt, már alkoholizmus is folyt, de nekem furcsa, mert én még nem ittam. Fura volt.*” (*Kiss Józsi*); – „*Én nagyon jól éreztem magam, az volt a legjobb év a suliban. Még bíztam mindenkiben, mindenkit szerettem, nem láttam tisztán az embereket.*” (*Bárnai Árpí*); – *Jó volt. Nagyon klassz volt. Volt egy pár ember, aki lenézett minket, mert megpróbáltuk jól érezni magunkat.*” (*Skultéti Gyöngyvér*) Észre sem vettük, és máris *harmadikosok* lettünk. Már megmozdult körülöttünk a levegő, és az idegszálak is bennünk, hiszen egy év múlva már negyedikesek leszünk, és jön az érettségi, meg minden más. Még rágondolni is *borzasztó* volt. Na mindegy, *az élet ment tovább, és az akkor „már” II. B tanult tovább,* ugyanis az év vége már sok mindent eldöntött jövőnk szempontjából. De hogy tanulásunk ne legyen zökkenőmentes, a már említett angol csoport megkapta negyedik angoltanárát, *Újvári Lászlót.* Erre az időszakra a *furcsa* szó illetett leginkább. Sokszor humoros, vicces órákban, néha viszont kemény, síri csendes 45 percekben volt részünk.

Sokáig emlékezetes marad számunkra a decemberben megrendezésre került *10 óras kosárlabda-meccs,* amelyben *Arnold, Árpí, Adri, Tamás, Márti* is részt vett, s melyen a fiúk többsége (én meg az Ádám nem, ma már bánom) impozáns frizurával jelent meg.

Az osztály továbbra is a suli legjobbja volt, melytől osztályfőnökünk majd' elolvadt a tanáriban. Pozitív változás egy májusi esemény, *elfelejtettük ugyanis Balatonlellét, és Szentendre lett az úti célunk.* Faházak, eső, hűvös idő. Így érkezünk meg. Leültem az ágyra,

az meg beszakadt... Visegrád, és megannyi nevezetes helyszín volt a meglátogatandó helyek között, szomorúan kellett azonban tudomásul vennünk, ismét „csak két nap” volt a lazítás. *Linda* így ír, amikor a legszebb emlékről kérdeztem: „*Nincs legszebb. Több kedves van. A harmadikos osztálykirándulás Szentendrén, mikor a Tóth Mártival martiniztunk és meztlábaztunk az iszapos parton.*” Volt tehát pozitív élmény is ezzel a kirándulással kapcsolatban, no nem mindenkinek.

Már a megszokott mondatot kell feljegyeznünk, az év végén a 11. B a sulis legjobb tanuló osztálya, immár sokadszor (Gyöngyi, Linda „kitűnik”). Vége lett az első három évnek...

(1999-ben érettségizett a „B” osztályban. Ő írta az Egy osztály tündöklései és... c. könyvecskét, (részletünk is innen való) amelyet 1999. októberében jelentettünk meg. Írásai a Nemzeti Sportban, a Sport Pluszban, a Petőfi Népében, a Köztérben, a Szegedi Egyetemen jelentek meg. A JATE BTK kommunikáció szakos hallgatója.)

Dombovári Ágnes

Élő hagyomány? – Vélemények 1848-ról

Hogyan látja, mit jelent az embereknek 1848 ünnepe? Mit jelent ez az ünnep önnek? Vannak-e 1848-nak olyan eszméi, melyek ma is időszerűek? Kimegy-e majd a főtéri ünnepségre? Tud-e 48 politikusaihoz hasonlítható, mai hiteles politikust említeni?

DOMBOVÁRI ÁGNES, végzős gimnazista:

– Azt hiszem, 1848 hagyományai a mai kor emberének nem jelentenek túl sokat. A kortársaim között legalábbis alig akad olyan, akit ezek a kérdések érdekelnének. Ebben az életkorban mindenkit a saját jövője, boldogulása foglalkoztat.

Ha végiggondolom azt, amit ’48 történetéről tudok, és számba veszem a forradalom követeléseit, akkor úgy látom, mára a legfontosabb cél megvalósult; én az egyenlőség eszméjét tartom a legfontosabbnak, s ma már véleményem szerint az emberek egyenlők; legalábbis jogi értelemben azok. Ha valakinek igaza van, az a törvény előtt, bírósági perek során rendszerint győz, akár anyagi helyzetétől függetlenül is. Fontos lenne, hogy ez az egyenlőség az országok közt is ugyanígy megvalósuljon. Nemzetközi jogász szeretnék lenni, e szakterület nagyon érdekel, s ha tervem megvalósul, akkor olyan helyzetbe kerülök, hogy tenni is tudok majd a saját hazám boldogulásáért. Ki kell, hogy derüljön. Magyarország semmivel sem rosszabb hely, mint Európa más államai.

A politikusokról az a véleményem, hogy az emberek, a tömegek mozgósításához értenek ugyan, igazi mondanivalóságuk azonban nincs – vagy csak én nem ismerem eléggé őket. Hiteles embert csak olyat tudok, aki már nem él. Tolsztoj – világról vallott – gondolatai hozzám közel állnak. Ma élő politikus, ilyen, nem jut eszembe.

A főtéri ünnepségre nem fogok elmenni. Gimnáziumunk is rendez iskolai megemlékezést, nem tartom fontosnak, hogy két ünnepségen is részt vegyek. A kokárdát viszont kitűzöm, ez a kis szalag a forradalom jelvénye volt, tisztelni akarok ennyivel elődeink emléke előtt. Fontosnak tartom a hagyományokat. Tavaly, amikor angol vendégek jártak nálunk, búcsúzaskor nekik is kokárdát adtunk ajándékba, hogy Magyarországról kézzelfogható emléküik is maradjon.

Szabó Tamás

(1998-ban érettségizett a „B” osztályban. Műfordításaival és a „Barangoló” rovatba írt cikkeivel többször is találkozhattunk. A vele készült interjú a Kecskeméti Lapok Grádics kulturális rovatában jelent meg 1998. március 14-én.)

Divatról, szerelemről, iskoláról...

Könnyed nyári csevegés Dominek Zsolttal

Hatodik éve, hogy Kapuvárt felcserélte Kecskeméttel. „Első és kedvenc osztálya az idén érettségizett, akiknek magyartanáruk is volt. A fiúk trükkös lábú focistaként is megismerték ez idő alatt. Vele beszélgetett **Lőkös Petra és Balogh Norbert**.

– **Mikor volt a tanár úr először szerelmes?**

– Még alsó tagozatban... Jutkának hívták. Az egész osztály szerelmes volt belé. Én is áldozata voltam, de hamar kiderült, nem én vagyok neki az igazi. Ezen most már én sem csodálkozom, ha a korabeli fényképeimet nézem. Aztán alább is hagyott a lelkesedésem, és másutt kerestem vigasztalódást... (és a pohárért nyúlt.)

– **Őn szerint milyen az ideális nő?**

– ... kérdezi egy csinos, végzős gimnazista! Legyen szép, kellemes megjelenésű, szerény, intelligens, és ha szerencsénk van, még okos is. Bár ezek a jegyek így együtt leginkább csak ránk, férfiakra jellemzőek!

– **Milyen diák volt?**

– Tanultam, mert muszáj volt. A matematikát utáltam a szöveges feladatai miatt. Küszködtem az olvasással, mert énekelve olvastam. Mindezeket leszámítva egész jól kikupálódtam azóta. No, meg sokat pedáloztam... (Volt egy biciklijje.)

– **Kapuvárról Kecskemétre jött tanítani...**

– Egy kis város gimijében tanítottam. Jól éreztem magam. Itt még több diákot ismerek, akik ugyanolyan csibészek, mint az ottaniak, és amilyenek mi is voltunk. Jó velük lenni. Mert ahányan, annyi félék: Bolyaisok, Némethesek, egészségügyisek, csinosak, szőkék, barnák, vörösek (meg kékek és sárgák!), és persze vannak jópofa fiúk is.

– **Milyen örült dolgot nem csinált még magyar-tanárként?**

– Hídról még nem ugrottam. (Bridge-jumping.) Repülni szívesen repülnék. Nejlonzacskó mindig van nálam. Jó lenne megnézni, hogy is néz ki magasból a Kék bolygó.

– **Szabadidejében mit csinál szívesen?**

– Szívesen megfordulok a lányok után. Szerdán esténként szívesen rúgom el az öregfiú csapatban az ellenfél lábát. Szeretek énekelni egy jó baráti társaságban, a Pedagógus Kórusban, valamint nagyon jó együtt rosszkodni esténként a kisfiammal.

– **Követné-e a jelenlegi divatot diákként?**

– Néha nagyon vágyom magasított talpú, surranó kinézetű lábbelire, különösen, ha felbosszantanak az órán. No, de ez ritka. Irigylem a fiatalok hajviseletét, akik „felháborító” módon változtatni tudják frizurájukat hétről hétre, de csak azért, hogy engem bosszantsanak. Az én frizurám ugyanis állandó. Fodrászra nincs szükségem.

– **Van kedvenc költője?**

– Régről tetszik Babits Kútban c. verse, vagy Adynak Az Úr érkezése, s egyik legfrissebb élményem, Weöres Sándor Öregek c. műve, amelyet Kodály is megzenésített. Hátborzongató és lélekemelő egyszerre.

– **Mit tart fontosnak a mindennapokban?**

– A figyelmes tekinteteket, a mosolygó arcokat, a könnyes szemeket, akár egy jóízű nevetés után. A legjobb pedig az lenne, ha sokáig megtartanánk egymást – tanárt és diákot egyaránt – jó emlékezetünkben.

(1995-től magyartanár a Bolyaiban. Babits A lírikus epilógja c. verselemzését a 8. számban közöltük. A vele készült, és itt közölt interjú a Kecskeméti Lapok Krétakör rovatában jelent meg. Olvashattunk még vele beszélgetést Farkas Csaba Egész egyszerűen: Bolyai c.

könyvében A trükkös lábú focista címmel. A szerzők az „A” osztályban érettségiztek 1999-ben.)

Domonkos Magdolna

Bensőbb évszakok

Csendül a dallam sötét éjeken,
Gyászos fátyol pihen égi fényeken.
Fázom s érzem,
Sírás szaggatja szívem – félek.
Nemrég jajgatott a húsvéti bárány,
S mikor vér csordult ki piciny száján,
Beköszöntött lelkembe a tél.
Sajnáltam őt. – Ó, szegény,
Nézd, hogy fél! – Fájok.
S e percben vörösre festették
A Napot vércsóvás lányok.

A bánat gyászos sátorában
Éltem hát a világom,
De akkor megnyílt az ég,
S ezernyi virág illatából
Bódított a tavaszi szél.

Már nem félek.
S nem érzem, hogy ezer sebből vérzek.
A bárány ugyan meghalt, nem béget már,
S lelkünkbe ez új évszak patakja
Mély árkot váj. De mégis, mi lesz,
Hogyha eljön a húsvét,
Ha majd megint minden ugyanúgy fáj.

A fehérruhás nő

Vörösre int az ablak
vissza a lenyugvó napnak;
a téglafal-repedésben
véres fénybimbók fakadnak

Suttognak a falevelek:
„Nézd, Richard! Ott jó.
Jön már... Hallod? Énekelget
a fehérruhás nő.”

„Nem szólhatok, nem tehetem!
Árnyék vagyok csupán;
testem rég a kertben pihen
e háznak oldalán...”

De hangja, akár a cseppek,
fekete földbe hatol,
ahol fekszem, koporsóm
beszivárog, átkarol.”

A nő némán – a halk zörejre –
a fák felé nézett,
s megpillantván Richárdot,
elsápadt, mint egy kísértet.

Fájdalomtól a férfi
köd-köntösében a sűrűbe rohant,
és csak azt látta már:
a nővel elhajt egy fogat.

Utoljára látta őt...
Az égről megszökik egy élet.
**Azóta is zokog, vonít a táj
éjente, ha jár kísértet.**

(1998-ban érettségizett a „B” osztályban. Versei kötet alakjában is megjelentek Egyedül táncolok címmel 1996. decemberében a 9. szám mellékleteként. Itt olvasható versei a 6. (1995. decemberi) és a 9. számban jelentek meg.)

Domonkos Magdolna verseiről

Azt kérték a minap tőlem, mutassak be néhány verset. Tetszett az ötlet: szívesen olvasok verseket, diákverseket. Aztán: egyfelől általában szeretem az irodalmi megnyilvánulásokat, másfelől: én nem tudok verset írni. Se jót, se rosszat. Ezért mindig csodálom azokat, akik erre képesek. Az pedig különösen jó érzés, amikor a közelünkben születik valamilyen művészeti alkotás.

Szóval: Azt kérték a minap tőlem, mutassak be egy diákköltőt, Domonkos Magdolnát. Én őt nem tanítom, nem ismerem, így minden elfogultság nélkül, csak a versek alapján szeretnék költészetéről beszélni. „Azt kérték a minap tőlem, / Csaljam meg a világot”. Ezek már Magdi antológia-indító versének kezdősorai. **Ez a világ nem objektív tárgyiasságában jelenik meg, hanem egyéni, szubjektív szűrőkön keresztül érkezik az énhez ezekben a versekben. Önreflexiók és képzeletbeli vagy valóságos társal való vívódások, küzdelmek révén. Ez egyben az egyetlen lehetséges reagálás is számára: a társra találás, illetve az erre való törekvés. Az igazi társat nem pótolhatják az élet egyéb örömei, virágai sem. Szép sorokkal fejezi ki ezt az igényt:**

*Azt mondtad, mindig vigyázol rám,
Hogy mesélsz nekem, ha félek,*

Hogy együtt gyújtunk gyertyákat a tortán.

De a világ csalárdsága olyan, hogy nem mindig adja meg a társban való megnyugvást.

Magdi alapélménye az elhagyatás, a halál miatti szétválás (vagy az ettől való félelem). Ezek olyan nyomot hagynak az emberen, hogy megkérdőjeleződhetnek belső értékeink is, ha már álmaink se segítenek:

*Az álmok köddé válnak,
Messze szöknek –
Elhagynak végleg.*

Végiggondolja a lehetőségeket. Versei (emiatt vagy mégis?) pesszimista kicsengésűek. Minden verszárlata még inkább kiteljesíti a kezdettől fogva meglévő értékhiányt. Elképzelet magát szeretett nagymamaként is, de ennek sokkal hangsúlyosabb alternatívája a magányos, múltba révedő öregasszony-lét, amit az örültség is súlyosbít.

Mint olvasó, szeretném felvetni: talán egy kicsit jobban lehetne figyelni a struktúrára, a képek belső logikájára, arra, hogy ezek motiválva legyenek. Ugyanis a képek között sok nagyon érdekes, szép is van, pl. Magdi „álomvájta hegyekről”, „idő tépte utakról” ír. Külön kiemelném az „illúziók vérrel festett világa” kifejezést, mely elgondolkodtatóan jeleníti meg az álmok és a valóság sokszor kegyetlen kölcsönhatását.

Végül felhívom a figyelmet Domonkos Magdolna mítoszeremtő hajlandóságára, ami manapság ritka. A hellén, zsidó-keresztény mítoszok elemit saját szabályai szerint használja fel, pl. **A fehérruhás nő** és a **Ha fáj** c. versekben.

Búti Csaba

(Az 1996. évi Bolyai-napokon mutatták be az Egyedül táncolok verseskötetet. Ott hangzott el Búti Csaba értékelése, melyet a 10. (1997. áprilisi) számban, a 28. oldalon olvashattunk.)

E. Kovács Imre

Már csak emlék (1998. július 4.)

Emlékszem, péntek este azon töprengtem, hogy szombaton vagy vasárnap menjek-e ki a repülőterre. Nem tudtam dönteni, de egy családi program végül eldöntötte, hogy vasárnap fogom a kiképzést tovább folytatni...

Amikor hazaérkeztem, rögtön bekapcsoltam a televíziót, hiszen egy focimérkőzés kezdődött. A meccs végén örültem, mert az a csapat győzött, amelynek szurkoltam. A bemondó ezután tragikus hírt közölt: *„Ma a déli órákban lezuhant egy sport repülőgép Szabadszállás területén. A gépen tartózkodó kétfőnyi személyzet életét veszítette. A repülőgép a kiskunfélegyházi repülőtérről szállt fel és a település várossá avatásának az évfordulója alkalmából érkezett a légtérbe. A katasztrófa okait szakértők vizsgálják.”*

Nem tudom elmondani, hogy mit éreztem azokban a percekben. Fölhívtam telefonon a repülőteret, és megtudtam, kik is tartózkodtak a gép fedélzetén. Nem akart tudatosodni bennem, hogy a reptérparancsnok *Jaskó Attila* és a mindig kiegyensúlyozott és határozott *E. Kovács Imre* nincsenek többé. Az az *E. Kovács Imre*, aki a Bolyai János Gimnázium tanulója volt, 1994-ben érettségizett.

Ő, aki balesete előtt két héttel kapta kézhez repülőmérnöki diplomáját. Szorgalmas, szerény és igyekvő típus volt. Talán a legjobb kezű pilóta is. Oktatói, csoporttársai elmondása szerint ő tudta a matematika és az aerodinamika összefüggéseit a legjobban a főiskolán. Vajon mire gondolhattatok életek utolsó másodperceiben?... A miértre csak ti tudjátok a választ. Hisszük, hogy egy jó korsó hideg sör mellett valahol az égi leszállópályán megbeszélitek, mi történt azon a bizonyos délután a gép fedélzetén.

„Az eltűnt barátot nem pótolhatja soha semmi. Öreg Barátok nem könnyen teremnek. Mi érhet föl a közös emlékek, együtt átélt nehéz órák, viták, megbékülések, érzelmek kincsével? Ezeket a barátságokat nem lehet újjáépíteni. Ha tölgyet ültetsz, s azt hiszed, árnyékában pihenhetsz nemsokára – haszontalan reménység.”

Jó utat Nektek, nyugodjatok békében! Egyszer majd találkozunk!

Farkas Csaba

(Imre 1994-ben végzett a „C” osztályban. Az emlékező írás Farkas Csaba Egész egyszerűen: Bolyai c. könyvében, a 37. oldalon volt olvasható.)

E. Kovács Margit

Szalagavatók

Ezekben a hetekben tartják nagyon sok középiskolában a szalagavató bálakat. Még négy hónap, s a búcsúzóik együtt éneklük a „Ballag már a vén diák” c. diáknótát. A szalagavatókon kezdődik meg az érettségi előtt állók hivatalos búcsúzása az alma matertől.

Több mint százéves hagyománya van Magyarországon a szalagtűzésnek. A kabáthajtókákra felkerülő különböző színű szalagocskák az érés időszakát is jelzik. A két évszám pedig, 1996-2000, s mellette az iskola neve a középiskolás évekre emlékeztetik a több ezer megyei diákot. Sokak szerint az évszámokat összekötő kötőjel nem más, mint egy nagy „gondolatjel”” A vissza- és előregondolásokra figyelmeztető írásjel. De van ebben a szalagocskában valami boldogságérzet is, ám a kamaszkor éveit leginkább belesűrítve benne.

A szalagavatók a legszebb iskolai szertartások közé tartoznak. A kis herceg írója szerint **„szükség van az ilyen szertartásokra. Ettől lesz az egyik nap más, mint a másik, az egyik óra pedig különbözőbb a másiknál.”** Mi, alsóbb évesek ilyenkor szorongva nézzük az érettségire készülőket, de szurkolunk is nekik, mert tudjuk, jövőre mi következünk!

Tisztelt Maturandusok! Fogadjátok útravalóul az alábbi gondolatot: **„Gazdagok azok, akiknek kérdéseik vannak, s a legszegényebbnél is szegényebbek, akiknek csak válaszaik vannak. Ezért mondom én: ne a kérdések nyugtalanságától féljete, hanem a megnyugtató válaszoktól. És ne a kérdések bonyolultságától rettegjete, hanem az egyszerű válaszoktól.”** (Bolyai János)

Hiszem, hogy lesz bátorságotok az életben a bonyolult kérdések felvetésére, és lesz bátorságotok a még bonyolultabb válaszok megkereséséhez is! Sok sikert kívánunk mindannyitoknak!

(1999-ben érettségizett a „B” osztályba. Alig volt bolyais ünnepség, ahol ne szerepelt volna. Az 1998-as szalagavatón mondta el ezt a szöveget, amelyet a 13. (áprilisi) számban a 37. oldalon közöltünk. Írása megjelent 2000. február 5-én a Kecskeméti Lapok Krétakör rovatában is. A bajai Tanítóképző hallgatója.)

Találkoztak...

Az érettségi találkozó, ha azok az elsők is, mindig izgalommal vár események az osztály és az iskola életében. Az elmúlt években sokan nem látták egymást, a korábbi, négyéves összeczártság pedig meglazult az érettségi után. Erről a személyes találkozáskor bizonyosodhatunk meg leginkább.

Az 1992-ben végzett „D”-sek ez év szeptemberében találkoztak az iskola klubjában, régi osztályuk helyére ugyanis rátelepült a tanári. Néhányan most is hiányoztak, mint annak idején. Volt, aki nem akart találkozni, volt, aki Ferihegyről telefonált, s üdvözölte osztálytársait, s volt olyan is, akiről nem tudtak a szervezők. Az egymás nyakába borulások, az egymásnak szóló örvendezések, az „Úristen, te...?” és a „De régen láttalak!”, meg az „Ez nem lehet igaz...!” felkiáltások, megjegyzések, üdvözlések után az osztályfőnök **Harkai Hajnalka** a tábló szerint szembesítette a mai és a volt diákokat az 1992 tavaszán **„És öt év múlva mi lesz?”** írásukkal. Volt ezek között érett vallomás, szentimentális terv, s amolyan

dolgozat ízű, „megfelelő” írás. Most érződött igazán, hogy bizony akkor az osztály nem lehetett jó passzban. De kik is néztek szembe önmagukkal?

Ádám Rita külkeres lett, egy hónapja végzett, most keresi a munkahelyét. Hétfőre, szeptember 22-ére várják az egyik céghez elbeszélgetésre. Racionális, mint mindig. Talán biztosabb, mint annak idején. Kínát is megjárta. Csak azért választotta a főiskolát, mert benne volt a kínálatban Kína. Kaland és képzés így tartozik össze. **Nagy Tamás** építészmérnök. Lipcsében volt a záróvizsgálója – németül. Ez utóbbi szóra **Megyesi tanárnő** és az igazgató úr is egyszerre sóhajt, hogy lám, lám, a német... Tamás most Bécsben dolgozik, s készül magyar nyelvű védésére, az oklevél megszerzésére. Nyakkendője a díszszembkendő helyére van most is gyömöszölve, árulkodva, még ma sem tud igazán csomót kötni. **Kovács Melinda** színész akart lenni. Rendezői szakra jelentkezett. Ma – végzett tanítónő, s a Pázmányos elsőéves kommunikátor. Érdesen fogalmaz. Félreismertek „itt” a tanárai. De most bizonyít. öröm és üröm is van szavaiban. **Fodor Zoli** államigazgatásit végzett, most a pécsi jogi karon elsőéves. Vállalkozókat segítő jogász szeretne lenni. Megtesz. Tudjuk. Akaraterős. **Bóta Attila** – „mérnök”. De még nincs papírja erről. Jelenleg egy gazdasági fakultásra jár, így ez a tanulási forma kevesebbe kerül neki. **Jánváry Györgyi** tanító lett. Néhány nap múlva azonban Németországba utazik családi kiegészítőnek nyelvtanulás céljából. **Molnár Kingának** – csak most látom igazán, hogy milyen – szabdalt a csuklója, amiért a kosarat is abba kellett hagynia. Érdekes, többet beszélünk hűgáról, Encsiről, a volt bolyais üdvöskéről, aki ma a diósgyőriek kiválósága. **Ábrahám Kriszta** az egyik idegenforgalmi irodában dolgozik. Programjait még az osztályfőnök is dicséri, hisz kipróbálta már. Néha még a németet is „használja”, mondja, amikor vállalkozó-kamionsofőr férjének fordít iratokat. **Király Móni** férjhez ment. Ausztriában él. Végzett külkereskedő. **Balogh Izabella** a szolnoki idegenforgalmi tanulóévek után ma Pesten dolgozik egy szállodában. **Szabó Bea** élelmiszeripari menedzser lett. **Rádi Melinda** most nem olyan pirulékony, mint akkor, órákon, ő könnyűipari főiskolát végzett, ma a kecskeméti cipőgyárban dolgozik. **Bujdosó Ica** befejezte az élelmiszeripari egyetemet és a családi vállalkozásban dolgozik odahaza, Lajosmizsén. Hasonló hozzá – **Szabó Jutka** is, aki viszont a tanárképzőt hagyta ott a házi vállalkozás miatt. Megérte. **Emődi Edit** főiskolás. Németet tanul. Tanár lesz. Munkahelykereső napjait éli.

Klinger igazgató úr is szót kap, habár nem tanította az osztályt, azért ma is elismeréssel szól róluk. Csak a sok „barátnő” és „barát” szókon akad ki. Ez nem tetszik neki.

Mosolyok és lenyelt keserőségek együtt a kis beszámolókbán. Szálkák és szeletek az új, a pályakezdő életről. Alakulófélben lévő tanítványok. Valamennyiükön azonban érezni, egy jobb, teljesebb életre törekednek, mint ami most épp jellemzi őket, azon változtatni akarnak, esetleg javítani, s ez jó dolog.

Többet majd 2002-ben, a tízévesen. Akkor már kellő távolság lesz a diákélettől, s egyikükben-másikukban megszületik majd az alma mater iránti leírhatatlan nosztalgia is. Van jóra emlékezni, „D”-sek, még a most hiányzó Évának, Katinak, Helgának, Györgyinek, Gizinek és Julinak is! Addig is – boldog életet!

Kovács István

(1997. szeptemberében tartotta öt éves érettségi találkozóját Harkai Hajnalka tanárnő 1992-ben végzett „D” osztálya. Az írás a 12. (1997. decemberi) Bolygatóban jelent meg, majd a Kecskeméti Lapok december 29-ei számában is olvasható volt.)

Az élet rendje

Így, az első érettségi találkozó táján, illik számot vetni az elrohant öt évvel. Persze, nem rohant az mindig. Nem is az egy-két kínos órára emlékszem, amelyek inkább – akkor –

évtizedeknek is tűntek, alkalomadtán. De azért gyorsan eltelték. Öt év. Több mint, amit együtt töltöttünk. Mi: az I., a II., a III. és a IV. A-sok.

Magam sem voltam tisztában a négy gimnáziumi év alatt azzal, hogy mit is jelent nekem az iskola. Nem is gondolkodtam rajta, akkor. Minek? Sosem gondoltam, hogy egyszer fájni fog, ha elveszítem. Hogy mit is vesztettem, amikor lezárult a négy év? Még most sem tudom pontosan megfogalmazni. A biztonságot, a burkot..., azt, ahol „muszáj” volt valakiknek ránk vigyázniuk, nevelniük, olykor szidniük, s persze, egészen idealizált esetben – szeretniük. Persze, ez mit sem mond el a lényegből. Néhány közhely csupán. De éppen az volt olyan szép akkori életünkben. Tele volt gyönyörű és hatalmas közhelyekkel, mint az Első Szerelmem, Lázadás, Barátság, Árulás, Boldogság, Szomorúság, Szabadság... És ezek a kategóriák olyan tisztának és biztosnak tűntek, annyira kivehető volt a körvonaluk, hogy képesek voltunk tájékozódni köztük. Lázadnunk kellett, hát lázadtunk, néha magunk sem tudtuk, hogy mi ellen. Csak lázadtunk az Életért, az elmúlás ellen, talán, mert az volt az egyetlen állapot, melyet elég aktívnak éreztünk akkori életritmusunkhoz. És együtt voltunk. Együtt. Talán nekem „ezt” volt a legborzalmasabb elveszíteni, én túl „árva” voltam ahhoz, hogy ezt különösebb megrázkódtatás nélkül kiheverjem. És egyszer csak vége lett.

És én is Szegeden találtam magam. Értetlenül álltam abban az idegen világban, ahol nem volt már **Cserni Judit**, sem **Heni**, sem **Szilvike**... Csak én voltam, és a nagy Semmi, és ha nagy ritkán összefutottam valakivel az osztályból, az még rosszabb volt, mert „árulásnak” éreztem, hogy itt élünk, itt lélegzünk, itt járkálunk. Mintha mi sem történt volna, mikor pedig minket valami szörnyű erő szakított el egymástól. Pedig én nem akartam, és nem tudtam, és nem is hittem, hogy „ez” megtörténhet. Akkor még nem tudtam, hogy „ezt” úgy hívják, hogy „a múlt idő”. Most már tudom. S amit én minden sejtemmel elkezdtem gyűlölni. „Az élet rendje” – még kimondani is utálom, mert magában rejt valami kényszert, ami ellen nem lehet harcolni, csak megadni lehet magunkat vagy belehalni. Mikor ezt kezdtem érezni, és láttam, hogy nem történik semmi, s mindenki elment a maga útjára, akkor ledorongolt a tehetetlenség. Már nem akartam semmit, csak azt, hogy békén hagyjanak. Nem barátkoztam senkivel. Ha nem láttak, sirattam a várost, melytől éreztem, erőszakkal megfosztottak. A városomat, amely az otthon volt, amelynek utcáin együtt voltunk valaha. Ahol az iskolám volt, melyben ott felejtettem a Boldogságot, a Biztonságot, a Hitet, hogy mi majd mások leszünk, hogy mi majd nem adjuk be a derekunkat a láthatatlan erőnek, s akkor majd egészen biztos, hogy nem is halunk majd meg... Ez mind itthon maradt, és én csupaszon álltam a nagy ismeretlenségben, fuldokoltam. Még kiutat sem kerestem. Már annyi erőm sem volt.

És hazajöttem... Találkoztam valakivel... És megtudtam, hogy ez is „az élet rendje”, a dolgok rendje. Nála remélhetem a védelmet, a társaságot. Visszaszereztem a nyugalmat. Bár nehezen ment, hosszú ideig tartott, de megérte.

A Gyerek is felnőtt, aki legyőzte az Élet rendjét. Úgy érzi, biztonságban van, nyugodtan növekedhet, belenőhet abba a testbe, amit hajdan olyan lötyögősnek érezt...

Varró Enikő

(Elhangzott 1999. november 27-én, az 1994-ben végzett „A” osztály érettségi találkozásán (osztályfőnök: dr. Kovács István) a volt 77-es, ma 204-es teremben. A szerző, Varró Enikő, tanítónő. Írása a 18. (2000. decemberi) számban a 26. oldalon jelent meg.)

Farkas Csaba

**10 év, 10 óra kosár
Egy sikeres rendezvény története**

1997 nyarán néhány osztálytársam a Tisza mellett múlatta az időt. Sajnos, én nem voltam velük, csak később értesültem terveikről. Elképzelésük az volt, hogy 24 órás bulit csinálnak a suliban, egybekötve egy kosárgálával. Megkértek, segítsék a szervezésben, és hozza össze egy szervezőbizottságot. Úgy gondoltam, hogy erre a célra a legalkalmasabb a 12. A, a saját osztályom lenne. E gondolatommal ők is egyetértettek, és azt terveztük, hogy elmondjuk a többieknek is. De melyik óra erre a legalkalmasabb? – töprengtünk. Természetesen a biosz, amikor az osztályfőnökünkkel vagyunk.

Bence felszólalt, és kezdte mondani a tényeket. Így ment ez két-három héten át, minden bioszórán, a legnagyobb örömünkre. Emlékszem, **Réka** volt az, aki írta, hogy mit kell majd beszerezni: pólók, bírók, orvos, zene, frissítők, büfé... Mikor már legalább egy tucat papírt teleírt, akkor kérdezte meg osztályfőnökünk: – **Gyerekek, s honnan lesz nektek erre pénzetek?** – Ekkor síri csend lett, senki nem szólt semmit... És elkezdődött a bioszóra, amit még két héttel ezelőtt hagytunk abba. A remények, tervek elszálltak. Azonban egy páran ezt nem hagytuk annyiban.

Az iskola vezetése a Bolyai-hét végén hozzájárult egy kosárgála megszervezéséhez. Heten kezdtük el a gála szervezését az osztályból. Az egyik pénteken, este, miután mindannyian barátságba kerültünk a tokajiak csúcstermékével, egészen érdekes ötletek születtek. A szavakat tettek követték. Már akkor tudtuk, hogy a gála: 10 év, 10 óra címet fogja viselni.

Támogatókat kerestünk, természetesen délelőttönként, iskolaidőben. Ugyanis mindig akadt olyan jószívű tanár, aki érettségi előtt pár hónappal igazolta a mi hiányzásainkat. Kénytelen volt igazolni, mert mi az iskola diákéletének az intézése végett voltunk távol. (Jó és hasznos érv volt.) Legalább négy-öt napot ellógtunk így, de nem haszontalanul, mert december elsejére több mint százezer forint szponzori támogatás gyűlt össze.

Az osztállyal már a kész tényeket közöltük, és kijelentettük, hogy bizony szükségünk lesz mindenki kezére... Az utolsó napokban azonban egyre nőtt az osztály tanulói között a feszültség. Márkkal már azon gondolkodtunk, hogy az egészséget le kellene fűjni! De nem...

Iskolatörténelmet írtunk. A tanárok is örökké emlékezni fognak majd arra, hogy egyszer, akkor, először, éjfél kezdettel, 10 órán át pattogott a labda és zengett a tornaterem a Bolyaiban.

Akik pedig a legtöbbet segítettek a 10 év, 10 óra kosárgála megszervezésében: **Szilágyi Barnabás, Harmati Éva, Bartos Bence, Nagy Ágnes, Miskéri Márk és Herczeg Anna.** (1998-ban érettségizett az „A” osztályban. Ebben az évben, karácsonykor jelent meg könyve *Egész egyszerűen: Bolyai címmel. Műgyetemista.*)

Könyv az alma materről

Mindig voltak, és lesznek is olyan tanulók, akik szeretettel gondolnak vissza iskolájukra. A múlt tanévben érettségizett Farkas Csaba is ezek közé tartozik. Egész egyszerűen: Bolyai, Diákos emlékképek 1994-1998 c. könyvében a magánélmények mellett az iskolát teremtő és éltető általános értékek, tendenciák is megfogalmazódnak. Emlékezetesen eleveníti fel osztálya „sorshelyzeteit”, kosárlabda iránti vonzódását, szól a repülésről, a nagy szerelméről, de színes diák- és tanárportrékat is közread az elmúlt négy évről. A könyv szerzőjével beszélgettünk:

– **Jelenleg mit csinálsz?**

– A Budapesti Műszaki Egyetemen tanulok, s repülőmérnök szeretnék lenni. Szeretném az idén megszerezni a motoros repülőre szóló jogosítványt. Az egyetem mellett, ahol ritka nagy a hajtás, azért mindig találok egy kis időt a sportra is. Kicsi korom óta kosarazok ugyanis. Repülni – sajnos – nincs elég időm.

– **Hogy született meg a könyv?**

– Igen zajos, és sok tanárom számára emlékezetes éveket töltöttünk a gimiben. Sokat videóztunk, s ez adta az ötletet, megörökíteni a középiskolás diákéveket. **Dominek** tanár úrnak elmondtam az ötletet, **Kovács István és Pap-Szigeti Róbert** tanár urak pedig „könyvet csináltak” a kéziratomból. Remélem, sikerült érzékeltetnem, milyen jó hangulatú, négy évet töltöttünk el a suliban.

Csaba volt magyartanára, **Dominek Zsolt** még ezt fűzi hozzá: – A pantha rei törvénye, hogy egy-egy osztályból nem létezhet két ugyanolyan. Rájuk gondolok becenevüket hallva, az évek múltán sem felejtett történetekre, hírhedt magatartásukkal kapcsolatban, vagy a városszerte visszhangot keltő 10 év, 10 óra kosárgálára. Amit ők szerveztek. Ők – ők voltak. És hogy mi minden köthető hozzájuk, gimnáziumunkhoz, azt elmondja Farkas Csaba könyve. A középiskolás éveket – bizonyítja ez a kiadvány – elfelejteni nem tudjuk.

(Megjelent a Kecskeméti Lapok Krétakör rovatában, 1999. február 4-én.)

A kitűzött célok csak hittel érhetők el

– **Hogy született meg a könyv ötlete?**

– Március körül éreztem, hogy bizony hamarosan véget ér valami, ami a felnőtt koron „innen” van, a diákélet, a bolyais esztendők. Én köztudottan nem humán lélek vagyok, ezért tán furcsa, hogy könyvet írtam az itt öltött négy esztendőről. Emlékezetes időszak volt ez, úgy érzem...

– **Hol tanulsz tovább?**

– A Budapesti Műszaki Egyetem repülőgépesz szakán.

– **Eszerint a hobbid a hivatásod lesz?**

– Igen. Ez pedig a repülés. Amolyan szerelem ez, mert repülni szeretni kell. Varázsos és vonzó számomra. Szüleim mondják, hogy veszélyes. Én nem így állok hozzá. Pl. az utak is veszélyesek. „Az élet olyan betegség, ahol a halálozási arány 100 százalék.” Nekem a repülés az életcélom. Amit pedig még eléképzelni is gyönyörű, az a vitorlázó repülés.

– **A négy év milyen „emléknyomot” hagyott benned?**

– Elsőben a sokoldalúság, az ismeretlenség, a gólyabál... Másodikban a bizonyítványom volt figyelmeztető, s bizony elgondolkodtató. Harmadikban jött meg az eszem. Akkor tudatosult bennem, hogy az érettségi után kezdeni kelleni valamit... Így választottam a műszaki pályát.

– **Szabadidődben mit csinálsz?**

– Kosaraztam és súlyoztam a repülés előtt. Térdműtétem után azonban le kellett mondanom a kosárról.

– **Lányok?**

– Változó a helyzet. Mikor, milyen a kedvem... Bár jó, ha van mellettem valaki.

– **Zene?**

– Mindenfélét hallgatok. Zorán a kedvencem. Volt barátnőm kedveltette meg velem. Aztán Zorán „maradt”. Komolyzenében Beethoven és Vivaldi a kedvencem.

– **Példaképed?**

– Az életvitelben a szüleim. A repülésben Tülkös János. Határozott, kemény, rendkívüli jellem.

– **Kitűzött céljaidat csak hittel lehet elérni. Van ars poeticád?**

– *Ne várj semmit, és akkor nem fogsz csalódní. Mindent tökéletesen!*

-ácsI-

(A Farkas Csabával készített interjú a 14. (1998. decemberi) számban jelent meg a 32. oldalon.)

Fekete Pál Péter

Néztelek

Néztelek, ahogy alszol, és vártam,
hogy virradjon már végre, hogy lássam,
a hajnali fények miként kezdik
kibontani tested vonalait
az éjszaka sötét börtönéből,
és láttam, hogy lesz
a feketéből fehér, ezüstből arany.
Csodáltam a csodát, és bűvölve álltam
derengő vállaid árnyékában
a fények hangos kavalkádjában
melletted – mégis olyan egyedül.

Ez van

Emberek jönnek és mennek
Egymást közt monoton menetelnek.
Szenvtelen szemükben közöny ül.
Mindenki elhidegül.

Milliók az utcán, együtt. S mégis egyedül.
Az ember elbújna, de úgysem sikerül.
Az örült fogságban elvesznek a részletek,
Agyunkat elárasztják örült kényszerképzetek.

A huszadik századnak lassan vége,
Mégsem jött el a világbéke.
Örültek fejében gyilkos gondolatok,
Fegyverek... Pusztulás... Elakadt mondatok.

A második évezred küszöbén állunk,
S lehet, hogy felkopik az állunk!
Gazdasági gondok, éhínség, járvány.
S nem tudod, hány gyerek marad majd árván!

Mindenki örült, örült az egész világ!
Örült téboly, mi körülvesz, s magával ránt.
Én sem vagyok külön, a gépezet része vagyok.
S hogy erről kik tehetnek, majd megmondják a nagyok.

(1999-ben érettségizett a „B” osztályban. Versei a 15. (1998. decemberi) és a 17. (1999. szeptemberi) számban jelentek meg. Szegeden tanul, angol szakon.)

Fricska Nagy Zsanett

Mit jelent neked a Bolyai?

Általános iskolai osztályfőnököm azt mondta nekünk, hogy a gimnáziumi évek életünk legszebb időszaka lesz. Igaza volt.

Egyedül jöttem ide a régi osztályomból. Féltem, hogy mi lesz velem egy teljesen új közösségben, de szerencsém volt. Itt nagyszerű embereket, barátokat ismertem meg. Befogadtak, elfogadtak. Vannak tanáraink, akik elsősorban diákjaink érdekeit tartják szem előtt. Német-, magyar- vagy matektanárom segítségével elértem céljaimat, rajz- és énekórán mindig olyan plusz tudást kapok, ami azt hiszem, nagyon fontos a teljes élethez.

Egyes tanárokat nemcsak az órai számonkérések, leckék érdeklik, hanem problémáinkkal, gondjainkkal is törődnek, próbálnak segíteni. Ez egy közvetlenebb viszonyt alakít ki tanár és diák között, amellyel a tisztelet megmarad.

Örülök, hogy ebbe a gimnáziumba jelentkeztem. Az általános iskolát nehéz volt otthagyni. A Bolyait nehezebb lesz.

(1998-ban a „D” osztályban végzett. Az itt közölt szöveg a Mit jelent neked a Bolyai? körinterjú része volt, amely a 12. (1997. decemberi) számban a 10. oldalon jelent meg.)